

[illegible]

Са эраери узлаинарыч
чет уонсан үөһөдүн та-
һымдан үүрэттинэ проф-
союзнай, номоомозьскаяй
төрүттөлөр, поруту өрө-
дуруттан органиларын
үлөөрин Бүтүү Союзтаа-
ны көрүүнэ (оройуоннаа-
гы) төрийэр комитет пред-
седатели Д. Н. Давыдова)
кыттыбыт мөхтөх турук-
таах Маныаха ЫБСЛКС
райкомун оруола кымы-
на. Ыччатты үөрөттөрүн-
гэ үлэни киинизиигин, кө-
рүү түмүктөрүн сылааксын
төрүттөлөрүнөн, учрежде-
нителеринан, хаһаайыс-
тыбаларынан уонна орбуй-
онун үрдүгүн таһааран
иһин кыаладыбата. Уору-
нуэхтээх иччатты учуот-
туһаһын, кандидаттар ар-
дубили туруоруу, ойдотор
үлэни кыттын көрдөбүтгэ
ырааһынан эппикэттээбит.
Дээ итиилэр түмүктөрүгэр
үлэлиир иччатты үөрөттин

га нэрхөөллэн бийнги оройуомхутугар сын ихсын туслоот.

Базил, поруот хайна йнастыботын былзаныгэр сон түбөншлэрэн, оройон киншгэр очнаачаай охуола нхөөзэн хылаастарыгэр 110 кинини, өтөн шөиншкэртгэ үрэтэр-консультацоннай луунирар нхтэхтөн үрөтшлэн 250 мчаты үрэтшхтэх өтнөт. Баламандыа бүгүншгэ түрүр хайзаныа

[illegible]

бет уонна салысөветтар
директорларга билин-
бирде ара көрдүдүтөдү-
гүр. Ол арага ачылган-
га дүрү түтө сирдэ-
заларын бана хонно
илин. Аолобуру, коммуналь-
най предпритиселар уонна
туусаран өнөрүү комовна-
тыгар (директор Макаров
В. А., партиянан төрүтө
секретары Васильев П. А.)
үөрөнөхтөөх 8 калайга
бирдэре да оскуулаа
үктөн илин. Оскуула од-
министраныла көмбөн

Салаалтатын хята хас да тогүдлэх хэрсэгшлэлэрэ туох да түмүгү биэрбэтэ. Отгон районо (председатель Семенов Н. А., партийнай төрилэт секретара Спиридонов Ф. Н.) курдук албох үөрэлэхтэх мччаттар-даах төрилтэттэн сиччэх 4-5 киһи оскүолада сым-дыар. Ити да дьон хаһан «сүрэхтэрэ тэптэзинэ» эрэ үөрөпөллөр. Эмдэ ити кур-дук, үдэллээр мччаттарын үөрэхтэрин бөлүлүрүөнүнэн дьарыктаммат төрилтэлэ-ринин «Якутмолнобуй-строй» пресс ПМК-та лесопункт, киносеть, лес-хоз, а. д. в. буолаллар.

Эрилик Эристини ааты-нан совхозка орто үөрээ-сүох 190-ча мччат бээр. Манча түртт иһиликтэктэн ааспыт сымлаахха Хадаар-га ирэ мччаты үөртүн ба-ларча төрөөһүннээхтин биччыта. Отгон бийыл совхоз салаалтата (дирек-

тор Сергеев С. И., партком
секретарь Дмитриев Н. С.)
уусна селсоветтар испок
омнара (председателлар
Ионов Н. И., Марин
нов М. М., Фиксиков М.
И., Филиппов К. М.), от
делениелар сайлааччыла
ра ханын да дьаныла
малбака оморолдор. Бу
хайналыытыбада ааспыт
өтүтөр үөрэнэччилэргэ
сокуонуун коруулар ча
ччыннылар ситэ туһаа
нылар. Иылды да ити
хатылаар туруктаах.
Эмэ ити курдук көһүү
сыйыамы Субуруускай а
тынан совхозка көрүүхтэ
сод.

Үлдэлнэр зочит кыһээ-
сти, кэтэхтэн үөрэйнштэ-
тэр: махнык моральнай
кыһын матуриалдасай ко-
булээһиннэр коруллүөхтэ-
рин сай:

— үтүгөйдик үөрөнөчүктөгү
мөхтөлмө билдирим, Бачубу-
тундай грамматикаларыман на-
бариздалаабын, ойдобүс-
шүк бөлөхтөри туттарым;

— үөрөх дэмлэн түмүү-
гэрийнхн Бочуот дуоснаты-
гар тайзарым, «Улэ уонна
үөрөх бастыһа» эатм ин-
рич, харчынан бириэмийэ-
лээһин, үрдүкү органныга
назаралдаа, хайбулга эй-
тээлээһин;

— Үөрөнөр ыччаты оло-
рор дьээнэн хааччийны,
оҕолорун дьаайылаа уон-
уу.

на судан малын, сөнөөгөөр
дэмлэргэ, санаторийдэргэ
уонна турастическай эки-
курсааларга нүтөөгөөр
туттары, уонна суналары
сөөтүүр лэпширгэр биэ-
рэр, үөрөххэ ытты;

— квалификацияларын
үрдәткәндәргә усауобу-
даны тәрийин;

— стандартлары олох
тоолун, о. д. а.

Аасимт үөрэх дыншгэр
үлэмнir мичаты үөрэхтээ
һил Болутур, Мугудай
Кытааннах энциклопедиктеригэр
балачча үчүгэйдик төрлө
амбито, Маһина мичат үөрө
һэр күнүгэр производствоттан
көмүгэр өмүсүгэр босхолонор
күһи үлэтин энциклопедия
общественнай төрлөтө
рин үлэһиттэро уочараты
һан солбуйуулар төрлө
лэр, Ол да һил бу энциклопедиктертен савс 15—18 үөрөнчөччи кылаастарын өтүһүлүрүтүк бүтүрбиттэро
Отин Хоһото, Чакыр

Ханахшт, Соловьев, О. Д.
н. нобилинхтар сэлсөөвт
тар биир да эдэр киш
үөрэдхи бүтэрэни сэлс
нэтхэктэр. Бу нобилинхт
гэ ниторойдотор үлэ м
тотууһан ичхнатар үөр
быхадныгара үгүстүн та
наарыллар, үөрэтэр-ко
сультациллыр пууина
үгээлэри ханахсгыбата
көрдөбүлгэ элһинэттээбэт.

Бирэмэ күүнэт. Сыл түмүктөпөрө чусалаата. Ошон бары туһааннаах салайааччылар үөрөннөхтөү ыччат ортотугар өйдөтөр үлэни күүскэ ыштап, киһилэри бормы оттуһан көбүлөөн, үөрөннэлэрин хонтуруоллаан, оскуотаны кытта мексэ сиббэлэ өлөхтөөн хас биһирдиги үлэниэт ыччат орто үөрөдү ыларын туһугар кыһамныктыа күүһүрдүөхтэ.

И. ДЯЧКОВСКАЯ,
Чурагчытаары очнай-
заочнай оскуола завуһа,
Саха АССР оскуолала-
рын үтүөлээх учуутала.

**ТӨРӨПҮТТЭР
СҮБЭЛЭХЭЛЛЭР**

Е. Н. Курашов аятынан Чурашчы орто оскулатыгар төрөнүштүтөр уопсай муһинахтара буолла. Муһинааха төрөнүштүтөр комитеттарынан биһр сыллаах үзүтүн туһунаан иккис предсидателэ Слепцова М. Н. очуоуга истилиннэ. Ону тэҥэ бастаангы чыһэпэргэ үөрөх түмүгүн туһунаан оскуола ээһуна Башнев П. П. иһитиллэрин оһордо.

Комитет үерхтер-интер
уэл боппуруонунан бахат
ча дьарыктаммыт, ордун
үөрэнээччилэри үлээб
интингэ, үөрэх хаачыстыба
тын тупсарыыта, то
роппууттар ово интинтингэр
оруолларын үрдүтүнгэ бо
омто ууруллубут. Төрө
ппууттар педагогическай би
лиилэрин үрдүтүнгэ лекто
рий аһыллан, ээлитте ала
та төгүл ытылалыбыт.
Лекторий тарыйаа учу
тад Шадрина М. А. алаба
там үлээбэбит. Үөрөхтэри
гэр хаалан илээччилэри
ытты төрөнүүттэри ыты
ран сүбэлэни, таралыбыт,
ийим-кэрдии оһоһуллубут.

Муныааха төрөшүүгэр
Дятковский С. Н., Дят-
ковский В. Н., Борисова
П. И., Дятковский В. Н.,
Сидцев К. И. уо. д. а. но-
минат үлэтигэр сыймаа-
наах бопхууостарга санна-
ларын эттилэр.

Оскуолада итин айылмыг
төрийннэгэ улахан нтэгэс
тэг бааллара критикада
тардлынны. Сорох кыл-
дас салалаччыларга тө-
рөшүүтлэри кытта сибээстэ-
р билигин да малтөдө
айыллынны. Бастагы чыра
нар түмүктэргэ ийинин үөр
дүбөттөр: 10 оро үөрөдөр
саттиснэт, үөрүдө билин
хааччысыбуга билирмын
нытаар 3 быраһыан таг-
нары түсүүт. Муннах
кыттымлаахтара итинтэ
да атын нтэгэстэргэ тох
тоотулар, олору туоратар
суоллары айдылар.

Мушых төрөлүүтөр ко-
митеттарын сайн саста-
бын быыбардаата. Кини
председателинэн Монасты-
рева О. М. талыллына.

С. СЕМЕНОВ,
госинспектор Комитета
Членство

ААЛДАР БЫТА

Специалист трибунала ●
БРУЦЕЛЛЕЪЫ УТАРЫ

Бруцеллез—ыхах сүүхү хронический сыстатгалнах мармыта. Бу мармытан сибилэннэ, бараан уолна ийнэ эмнэ сугууллауохта-
на сой.

Клини микроорганизма поч-
када 100-чөлө, тапсама-
кына 14, ууга 50-ча,
арынага 60-тан тахса хо-
нуу, үүскө нөдшөлө уста-
та албеттер, 170—190 км-
раадыс тилмилына тузу
наллар. Иларыны сүрүн
таргатаачы—ынах сүөбү.
Микрогтар алымыгы кыта
та сүөбү хаатабатынан,
ууууур органынан, тирел
баанынан организмга
отон кирээлээр. Клини эр-
кемиг дьардарлар, сысты-
ганнаах ыарыы буолары-
нан сүөһүнү уһундук аа-
мыктатан ыарытынарар.
Сүөһү сүбүөхтөргүр, орус
мымыатыгар, ынах сий-
дытэр олохсуйар. Иларын
ынах уулаппадына ордук
төргүр, ошон аккыран
тырай төрүүр. Бруцелла-
аах ынахтар чаастаык
—8 ыйдаах ыларын төр-
бостотон кабылалээр. Бу
ыарыы биер суол тас көс
түтүүнө төрбостотон
түтүннөтөн ынах төрүүр
органыттан сырдык дьү-
бүннээх иринэ тохтуута,
көпүрөккө хойутаабына
обатар хааныта буолу-
тар. Ити иринэни кытта
бруцеллас мөлүйүсүгүн
микрогтара тахсаннар ки-
ини да, сүөһүнү да мвас-
табайдык сүтүбүөхтарын
сөп.

Бруцеллелхнийн ор хам-
га ааллгарагч шээдсэр
сүүнү тас хорүшүнийг син
дорговбай сүүнү нүрдүг
эмсэ буолар, үүгэ-аха да
ларгарт. Онон бу шөрмөнү
сүүнү хаагын анализтаан
эрсэ быһээраллар.

вакцинаны гуттабыт. Ол үгүс сардарга үчүгэй түмүктөрдөзх буолла. 1975 сыллааха оройуон совхозтарың 8 отделеиналарын суһүтэ брүцеллеһиһап сутуллубут буолла-дына, биһиги бу маары үс сирэ көстөр. Кара Марис аатынан уонна Эрлик Эрветиһи аатынан совхозтар бары фермаларыгар брүцеллеһиһап сутуллуу тохотуллуна. Ол эрэри Сүбүруускай аатынан совхоз Солоньестаавры, Болотоогоору уонна «Чуранчы» совхоз Килэнкя-тоэри отделеиналарыгар салдана турар. Итини туоратар дьабаллары олх-туурбут наада. Маһыаха совхозтар маһыастары үчүттүүлэллэр эрүйиллэр.

Бу шарым микробтар
кубадан усулбуйаны өр
көмгө тулулаларынан,
кини мөлгүү-мөлгүү күү-
нүрэринин брүүлелууна
сугуллубут сүөһүлэх фор-
малар, ытга иккиттэп
итараба сүөх, ынахтар
отрицательнай реакцияны
базирэхтэртлэр дүөк, чи-
чиинин ыттылаахтар.
Сугулауу көстөр түбэлтэ-
тигэр малдыгыат сүөһүнү
7—15 хонук ичинин өлө-
рүлүлүктөх, турбут сир-
дөрө ветеринарнай мэр-
дөбүл быһытынан 5 быры-
һааннаах наустическай
сода суурадыһынан де-
зинфицирдыла илэ х т а х.
Брүүлелуу утары бы-
һылар (прививкалар), о.
д. а. асепотеринарнай диа-
налар олохтоһуохтаахтар.

Түмүнтээн эттэххэ, бу
сыстыгартнаах мэрэгини
бийиги оройуоммутугар
тордүүтэн эһэргэ өссө
күүскэ түбүлүбүт!

Б. В. Курашов актином
ордена 1939 пионердара
СНИМКА: старший пи

Бийлз сэтгэньн айга
саха бигр. билинлээх
кырдагас суруйаачыта,
«Комустээх үрүйэ», «Төл-
кө» трилогия, «Алмааны
ордооччулэре, о. д. а.
кызгитик билинбиг айма-
кчылар автордара Н. Г.
Зодотарев—Николэй Якут-
ский 70 сааһа түөлүүгүн
республика общественно-
ла кызгитик баларгээтэ.
Саха советской литерату-
рата сайдымтыгар үтүөлэ-
рин ийин уоһна олохугу
бигр көрө-бэллэ дататы-
ын сибээстээн Николай
Якутский «Норуоттар
Догордохуудара» ордени-
нан нагараадалааһына кин
талааныгар сүгүрүйөр
үтүө ахсааннаах аааач-
чылар астына көрүстүлэр.

Бодолд сүрүүлэгчлм,
уруускута кадровой офи-
цер, дбсүрүдэлх пропаган-
дист Николай Якутский
марксизм-ленинизм тео-
рийнхн пропагандалаа-
хынхн, мчлалт баймал-
най-патриотической ш-
тинтэ албх сүрүтүн
бизрбтэ. Кнхх парти
уобаластайн комитеттн
секторынх үлэлнр н-
мнгар бнлнх оройуонм-
угар эмнх сүлхлэр-
Олорон бизрбгар Чурал-
мтэвхнхн педучилищн үе-

Б. Н. Курашов алтынан орто оскуола Павел Корчагин алтынан пионерский дружина дээр пионердара араас көрөхсөбүлээт талыи ыыталлар.
СНИМOKKA: старшай пионер-бабаатай А. Н. Кычкина дээр пионердары кытта.
П. ОКОНЕШНИКОВ фотота.

УМНУЛЛУБАТ ӨЙДӨБҮЛҮ ХААЛЛАРБЫТА

Н. Г. Золотарев—Николай Якутский 70 сааһын туолуутугар

рэнзэчиглэрийгэр лекция
нахпытын мин үчүгэйдик
өздүүбүн. Ол 1941 сэл
баларан ыйыгар этэ.

Лондонгийн нэгдсэн уучил-
лигчид дуудуубтар голору
дод мустубтар. Сотору
уучиллигч директора К. Д.
Потановы катта хара ти-
рин санхүүжиллах, гали-
феллах, байгалийн гим-
настеркиллах, нэгит ти-
рин курдах курбуу кур-
дук ухун хатынгар, хара
будуурхай амлгас багтах-
лах кннн кириэн кэлби-
г. Ол Н. Г. Золотарева
ута.

Кини дойду марахал
баһаһаннаһатын, фронт
уонна тыһы соруктары
туһунан туран эрэ ыраа
сууһуһалы тыһынан туох
да кумааһыга суох лабы
тыраһчы кэһеһэн киирэн
барһыта. Оһло Баһтий
скай муораттан Черһал
мүрөһа дүһүн фронт ба
һаһан тухһары кыһыһаах
кыһыһаһаһар бара ту
раһаһып, Молдаһия,
Украһна, Белоруссия.

Прибалтика нуруоттарын
окуучулар олорон-оно-
рон, баттаан-атагастаан
эрэллэрин туһунан элбөх
чакчылары адалан туран
этэлибитэ. Лектор партия
советский нуруонка
ыгырылган не хоһоонун
синалини быһаарбыта,
Түмүгэр Ардаа Европаны
кылгас көм иһигэр сэр-
иһиһэр чэчиги мыйаа-
га суоттанар немецкэй-
фашистскай халабыр-
быһтар хайаан да сам-
парыллыахтаахтарын, өс-
тоох быстах көмгө кө-
мөн кэиринтэ тохтогул-
дуохтаабын, иһинэхэ ту-
гу да хаалларбат сорул-
туарын, оккупациялам-
нат сирдэргэ партизан-
скай хамсаанын кууһка
таппытылаахтаабын, тыма
уонна фронт биригэ үлэ-
лиахтаахтарын, ошон мый-
аа хайаан да булуоу-
таабын тоһооһоон бэ-
лэстээбитэ, өйдөспүтэ.

Лекция училище кол-
лективистар бүтүгүнүтү-
тар үмүтлүүбүт өйдөбүтү

хадгалаарыгта.
Бялалын курдун, Аба
дойдуну конүсүүр Улуу
сарин сымларыгар под-
училшице үөрөнэччилээр
Фронт наадатыгар бөл-
гөөрө ындаах стенодия-
ларын, Государственная
земиннар общинацытын хо-
муйан ымынгаттара. Ити
ичин Верховнай Кылаа-
бынай Командующай
1944 сыллаахха махтал
телеграмма ымынгатта.
Учылшице элбэх үөрөнэч-
чилээр сөрүмүлхүн ар-
мыгда ытырылыныбытта-
ра. Кинилэртэн сорохторо
аргиллибэтэхтөрө, Ийэ
дойду иһин эдэр олохто-
рун толук уурбуттара.
Үөрөнэччилэр кэлин
Н. Г. Золотарев суру-
йааччы буолбутун истэн
улаханын үөрсүбүннүт.
Кини бийлээх кэлэ сыл-
дымтын ахтыларбыт, ки-
нигэлэрин экирэтһин
туран аадырбыт.

И. МАКАРОВ,
участник,
Сылан.

